

THESE ARE THE LAWS

Rashi

Tora

(א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים. כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "אֵלֶּה", פָּסַל אֶת הַרְאִשׁוֹנִים, "וְאֵלֶּה" מוֹסִיף עַל הַרְאִשׁוֹנִים (תַּנְחוּמָא ג; ש"ר ל:ג) מֵהַרְאִשׁוֹנִים מְסִינִי, אָף אֵלּוּ מְסִינִי (מְכִילֵתָא). וְלָמָּה נִסְמְכָה פְרֻשֶׁת דִּינִין לְפָרֻשֶׁת מִזְבַּח, לֹאמַר לָךְ שֶׁתִּשִׂים סִנְהֶדְרִין אֲצֶל הַמִּקְדָּשׁ [ס"א הַמִּזְבַּח] (שם): אֲשֶׁר תִּשִׂים לְפָנֶיהֶם. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, לֹא תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ לֹאמַר אֲשֶׁנָּה לָהֶם הַפָּרֶק וְהַהֲלָכָה ב' או ג' פְּעָמִים עַד שֶׁתִּהְיֶה סְדוּרָה בְּפִיהֶם כְּמִשְׁנֵתָהּ, וְאֵינִי מְטָרִיחַ עֲצָמִי לְהַבִּינֵם טַעְמֵי הַדָּבָר וּפְרוּשׁוֹ, לָכֵן נֶאֱמַר "אֲשֶׁר תִּשִׂים לְפָנֶיהֶם", כְּשֶׁלַּחַן הָעֶרְוֹף וּמוֹכֵן לְאֲכוּל לְפָנֵי הָאָדָם (מְכִילֵתָא; עֵירוּבִין נד ע"ב): לְפָנֶיהֶם. וְלֹא לְפָנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים (גִּיטִין פח ע"ב), וְאֶפְלוּ יִדְעַת בְּדִין אֶחָד שֶׁהֵם דָּנִין אוֹתוֹ כְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל אֶל תְּבִיאָהוּ בְּעֶרְכָּאוֹת שְׁלָהֶם, שֶׁהִמְבִיא דִּינֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי אֲרַמִּיִּים מִחֻלָּל אֶת הַשֵּׁם וּמִיִּקָּר שֵׁם הָאֱלִילִים לְהַחֲשִׁיבֵם, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי לֹא כְּצוּרָנוּ צוּרָם וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִילִים" (דְּבָרִים לב:לא) (ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי. עֶבֶד שֶׁהוּא עֲבָרִי אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עֶבְדוֹ שֶׁל עֲבָרִי, עֶבֶד כְּנַעֲנִי שֶׁלֶקְחָתוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, וְעָלְיוֹ הוּא אוֹמֵר "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד", וְכֵן אֵנִי מְקַיֵּם "וְהִתְנַחֲלָתֶם אוֹתָם" (וַיִּקְרָא כה:מו), בְּלִקּוּחַ מִן הַגּוֹי, אֲבָל בְּלִקּוּחַ מִיִּשְׂרָאֵל יֵצֵא בְּשֵׁשׁ, תִּלְמוּד לֹאמַר "כִּי יִמְכַר לָךְ אַחִיד הָעֲבָרִי" (דְּבָרִים טו:יב), לֹא אֲמַרְתִּי אֶלָּא בְּאַחִיד (מְכִילֵתָא): (ו) וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ. הִקְמִינִית. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁל שְׂמַאל, תִּלְמוּד לֹאמַר "אֲזוֹן" "אֲזוֹן" לְגִזְרָה שְׁוֶה, נֶאֱמַר כֵּן "וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ" וְנֶאֱמַר בְּמִצְרַע "תִּנְוֹד אֲזוֹן הַמַּטְהָר

אֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לְפָנֶיהֶם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם: ג אִם-בְּנִפּוֹ יָבֵא בְנִפּוֹ יֵצֵא אִם-בְּעַל אִשָּׁה הוּא וַיֵּצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: ד אִם-אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וַיִּלְדֶּה-לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תִּהְיֶה לְאֲדוֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְנִפּוֹ: ה וְאִם-אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת-אֲדוֹנִי אֶת-אִשְׁתִּי וְאֶת-בְּנֵי לֹא יֵצֵא חֻפְשִׁי: ו וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל-הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל-הַדָּלֶת אוֹ אֶל-הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת-אֲזָנוֹ בַּפִּרְצֵעַ וְעָבְדוֹ לְעֹלָם: ס ז וְכִי-יִמְכַר אִישׁ אֶת-בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כִּיעֲצַת הָעֲבָדִים: ח אִם-רָעָה כְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ אֲשֶׁר-לֹא [לו] יַעֲדָה וְהַפְדָּה לְעַם נְכָרִי לֹא-יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ כְּבִגְדוֹ-בָּהּ: ט וְאִם-לִבָּנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה-לָּהּ: י אִם-אֲחֵרֶת יִקַּח-לוֹ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגָּרַע: יא וְאִם-שְׁלֹשׁ-אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וַיֵּצֵאָה חָנָם אֵין כְּסָף: ס יב מִכָּה אִישׁ וְמֵת מוֹת יוֹמָת: יג וְאֲשֶׁר לֹא עָדָה וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לִידוֹ וְשִׁמְתִי לָךְ מְקוֹם אֲשֶׁר יָגוּם שָׂמָה: ס יד וְכִי-יִזְד אִישׁ עַל-רַעְהוֹ לְהִרְגוֹ בְּעֶרְמָה מֵעַם מִזְבְּחֵי תִקְחֶנּוּ לְמוֹת: ס

עולם. ולא שיהא עובדו כל חמשים שנה, אלא עובדו עד היוכל בין סמוך בין מפלג (מכילתא; קידושין טו ע"א): (יב) מכה איש ומת. כמה כתובים נאמרו בפרשת רוצחין, ומה שבדידי לפרש למה באו כלם אפרש: מכה איש ומת. למה נאמר, לפי שנאמר "ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת" (ויקרא כד:יז), שומע אני הכאה בלא מיתה, תלמוד לומר "מכה איש ומת", אינו חייב אלא בהכאה של מיתה. ואם נאמר "מכה איש" ולא נאמר "ואיש כי יכה", הייתי אומר אינו חייב עד שייכה איש, הכה את האשה ואת הקטן מנין, תלמוד לומר "כי יכה כל נפש אדם", אפלו קטן ואפלו אשה. ועוד, אלו נאמר "מכה איש" שומע אני אפלו קטן שהכה והרג יהא חייב, תלמוד לומר "ואיש כי יכה", ולא קטן שהכה. ועוד, "כי יכה כל נפש אדם" אפלו נפלים במשמע, תלמוד לומר "מכה איש", שאינו חייב עד שייכה בן קיימא הראוי להיות איש (מכילתא): (טז) וגנב איש ומכרו. למה נאמר לפי שנאמר "כי ימצא איש גנב נפש מאחיו" (דברים כד:ז), אין לי אלא איש שגנב נפש, אשה או טמטום או אנדרוגינוס שגנבו מנין, תלמוד לומר "וגנב איש ומכרו". ולפי שנאמר פאן "וגנב איש", אין לי אלא גונב איש, גונב אשה מנין, תלמוד לומר "גנב נפש". לכך הצרכו שניהם, מה שחסר זה גלה זה: ונמצא בידו. שראוהו עדים שגנבו ומכרו, ונמצא כפר בידו קודם מכירה (מכילתא): מות יומת. בחנק.

טו ומכה אביו ואמו מות יומת: ם טז וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: ם יז ומקלל אביו ואמו מות יומת: ם יח וכי יריבן אנשים והכה איש את רעהו באבן או באגרוף ולא ימות ונפל למשכב: יט אם יקום והתהלך בחוץ על-משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ורפא: ם

הימנית" (ויקרא יד:יד), מה להלן הימנית אף פאן הימנית. ומה ראה און להרצע מפל שאר אברים שבגוף, אמר רבן יוחנן בן זכאי, און זאת ששמעה על הר סיני "לא תגנב" (לעיל כ:יג) והלך וגנב, תרצע. ואם מוכר עצמו, און ששמעה על הר סיני "כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כה:נה) והלך וקנה אדון לעצמו, תרצע. רבי שמעון הנה דורש מקרא זה כמין חמר (ר"ל קשר צרור מבשם שתולין בצואר לתכשיט), מה נשתנו דלת ומזוזה מפל פלים שבבית, אמר הקדוש ברוך הוא, דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרתי "כי לי בני ישראל עבדים" (שם), עבדי הם ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו, ירצע בפניהם (קידושין כב ע"ב): ועבדו לעלם. עד היוכל. או אינו אלא לעולם כמשמעו, תלמוד לומר "ואיש אל משפחתו תשב" (ויקרא כה:י), מגיד שחמשים שנה קרוים

EXODUS 21

1. And these are the judgments which you shall set before them. 2. If you buy a Hebrew servant, six years he shall serve; and in the seventh he shall go out free, for nothing. 3. If he came in by himself, he shall go out by himself; if he was married, then his wife shall go out with him. 4. If his master has given him a wife, and she has born him sons or daughters; the wife and her children shall be her master's, and he shall go out by himself. 5. And if the servant shall plainly say, I love my master, my wife, and my children; I will not go out free; 6. Then his master shall bring him to the judges; he shall also bring him to the door, or to the door post; and his master shall bore his ear through with an awl; and he shall serve him forever. 7. And if a man sells his daughter to be a maidservant, she shall not go out as the menservants do. 8. (K) If she pleases not her master, who has designated her for himself, then shall he let her be redeemed; to sell her to a strange nation he shall have no power, seeing he has dealt deceitfully with her. 9. And if he has betrothed her to his son, he shall deal with her as with a daughter. 10. If he takes for himself another wife; her food, her garment, and her duty of marriage, shall he not diminish. 11. And if he does not do these three things to her, then shall she go out free without payment of money.

12. He who strikes a man, so that he dies, shall be surely put to death. 13. And if a man lies not in wait, but God delivers him into his hand; then I will appoint you a place where he shall flee. 14. But if a man comes wilfully upon his neighbor, to slay him treacherously; you shall take him from my altar, that he may die. 15. And he who strikes his father, or his mother, shall be surely put to death. 16. And he who steals a man, and sells him, or if he is found in his hand, he shall surely be put to death. 17. And he who curses his father, or his mother, shall surely be put to death. 18. And if men quarrel together, and one strikes another with a stone, or with his fist, and he dies not, but keeps to his bed; 19. If he rises again, and walks out with his staff, then shall he who struck him be acquitted; only he shall pay for the loss of his time, and shall cause him to be thoroughly healed.